

Maasdijk, Honderdland Fase 2b en 2c deel 1, voorlopige versie

EVALUATIERAPPORT

Afb. 1

Maasdijk, Honderdland fase 2b en 2c deel1 voorlopige versie

Projectnummer: 4170824
L.M.B. van der Feijst
Juni 2016

1 Inleiding

In juni 2016 heeft ADC ArcheoProjecten archeologisch onderzoek uitgevoerd op de locatie Honderdland 2c Maasdijk. Het betreft een onderzoek op een kreekstelsel. Gezien de landschappelijke ligging, het vooronderzoek en de vindplaatsen in het belendende gebied 2a, bestaat er een gereede kans op aanwezigheid van archeologische resten daterend vanaf de Romeinse tijd tot de Volle Middeleeuwen.

Dit onderzoek behelst een inventariserend onderzoek door middel van proefsleuven en boringen. Het onderzoek is er op gericht eventueel aanwezige archeologische resten binnen de te ontwikkelen percelen te inventariseren en deze te waarderen. Aangezien niet alle terreinen beschikbaar zijn betreft dit evaluatierapport de voorlopige versie van deel 1, het onderzoek op percelen van deelgebied 2c. Afgesproken is met opdrachtgever om in deze fase het booronderzoek zoveel mogelijk volgens afb. 2 uit te voeren. Voor het proefsleuvenonderzoek is echter gebleken dat volledige toegankelijkheid van de percelen nodig is. De uitvoering van het booronderzoek is nog in gang. Deze evaluatie is gericht op het verschaffen van inzicht omtrent het nu te ontwikkelen deelgebied binnen fase 2c.

Project	Maasdijk Honderdland fase 2b en 2c
Provincie	Zuid Holland
Gemeente	Westland
Plaats	Maasdijk
Toponiem	Honderdland
Kaartblad	37W
Centrumcoördinaten	75354 / 449536
Cis code	4001929100 (IVO) en 3985122100
Opdrachtgever	Honderdland Ontwikkelingscombinatie
Contactpersoon namens opdrachtgever	G. Hofman
Bevoegd gezag	Gemeente Westland, Team OTE, afdeling Ruimte Omgeving en Veiligheid, J.M. Blom

2 Verwachtingen op basis van het vooronderzoek

Vooronderzoek (bureau-, booronderzoek, archeologische begeleiding en een opgraving) heeft aangetoond dat in dit gebied mogelijk archeologische waarden aanwezig zijn. Er zijn binnen het plangebied en in de directe omgeving geen archeologische monumenten aanwezig.

Op basis van de bekende archeologische gegevens moet binnen het plangebied rekening gehouden worden met de aanwezigheid van archeologische resten uit de periode vanaf de Romeinse tijd tot de Nieuwe Tijd.

Tijdens een karterend booronderzoek in het kader van de ontwikkeling van Honderdland fase 1b zijn drie vindplaatsen aangetroffen. Ter plaatse van vindplaats 1, ca. 250 m ten zuiden van het huidige plangebied (Honderdland fase 2B/C) is tijdens een proefsleuvenonderzoek en opgraving een vindplaats uit de Vroege en de Late Middeleeuwen aangetroffen, waar onder meer een huisplattegrond is blootgelegd (De Kort & Raczynski-Henk 2008).

De vindplaatsen houden nauw verband met de landschappelijke situatie, een stelsel van kreekruigen en krekken, die op later moment overspoeld zijn.

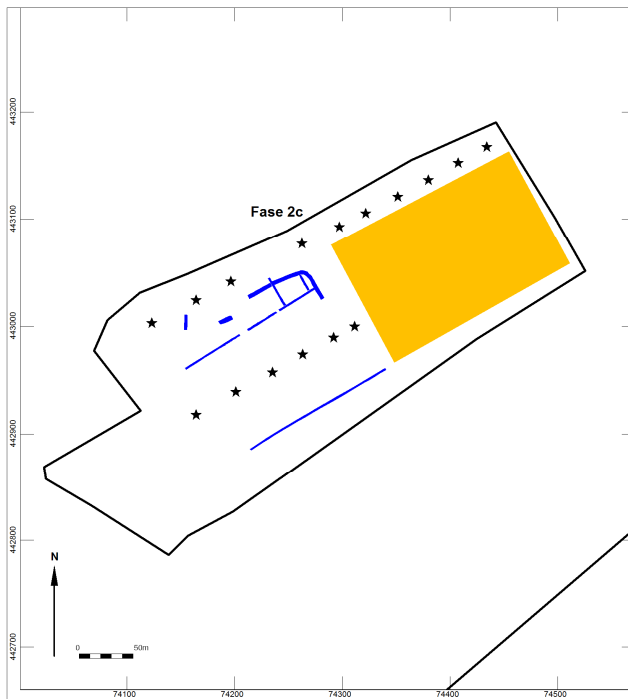
Aangezien de vindplaatsen zich nauwelijks door een booronderzoek laten opsporen en de diep gelegen krekken niet door een proefsleuvenonderzoek, is gekozen voor een combinatie van booronderzoek en proefsleuven. Indien aanwezig zullen archeologische resten bij de realisatie van de bouwplannen worden beschadigd of vernietigd. Op basis van de uitkomsten van het vooronderzoek alsook nader overleg met de ontwikkelaar en het bevoegd gezag over de exacte planinvulling is uiteindelijk door de bevoegde overheid besloten dat de arealen met deze strategie onderzocht dienen te worden.

Afb. 2. Locaties onderzoek met rechts puttenplan en boorplan deze fase.

3 Werkzaamheden

Het gebied wordt in etappes ontwikkeld. Niet alle te onderzoeken terreinen zijn daardoor beschikbaar.

Afb. 3 Uitgevoerd onderzoek. Met in blauw sleuven, sterren boringen en oranje niet toegankelijk terrein.

Terreinen zijn nog in eigendom van derden of staan er nog te slopen opstallen op. Dit onderzoek behelst daardoor een deel van deelgebied 2c, de meest noordelijke percelen.

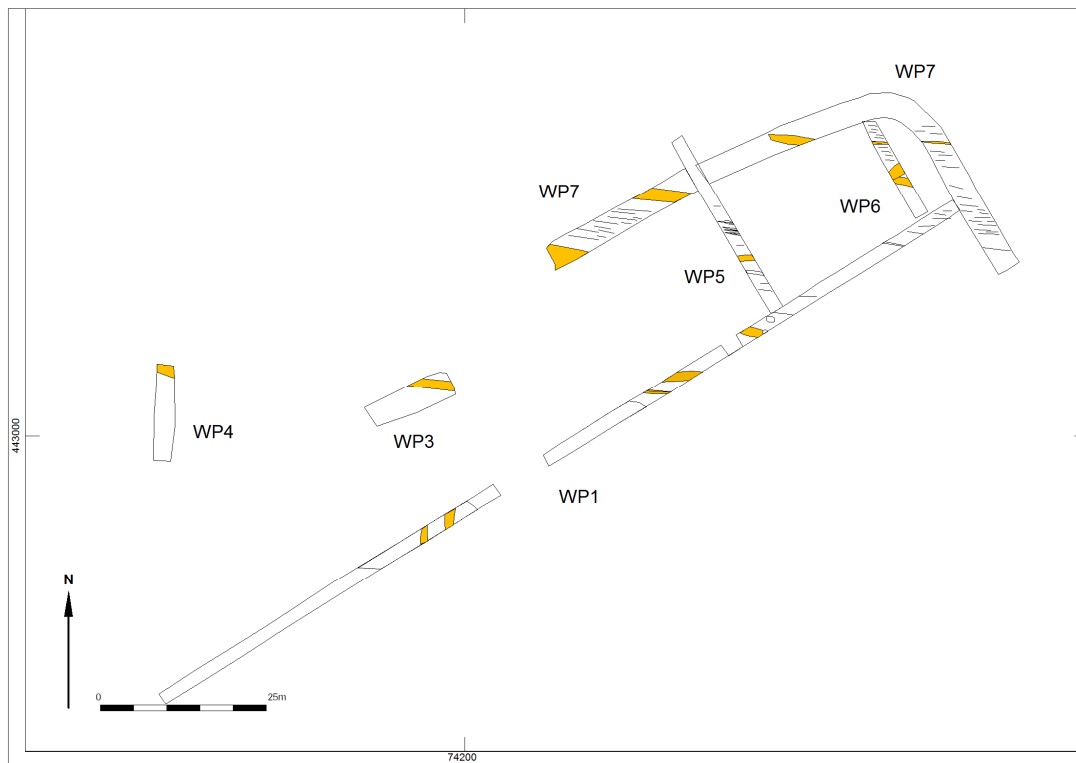
In totaal is tijdens het onderzoek op fase 2c nu ca. 1100 m² aan oppervlak archeologisch onderzocht, waarbij 8 profielkolommen zijn opgenomen in 7 werkputten. Hier zijn ca. 15 boringen gezet. Tijdens de aanleg van de putten is vanaf de bouwvoor systematisch laagsgewijs met een metaaldetector gezocht. Metaalvondsten zijn echter niet gedaan. Nergens bleek een tweede vlak noodzakelijk. Aanlegvondsten tijdens de aanleg van vlakken zijn in vakken van 5 bij 5 m verzameld. Deze zijn als puntvondst in het hart van het betreffende vak ingemeten. De aangetroffen sporen en verkleuringen zijn aangekrast, gefotografeerd, met de *robotic* Total Station ingemeten, beschreven en gewaterpast. Vondsten uit sporen zijn apart verzameld en per spoor en per vulling geregistreerd. De gecoupeerde sporen zijn gefotografeerd en getekend op schaal 1:20.

4 Resultaten

4.1 Landschap

Dit wordt nader uitgewerkt behandeld in definitieve versie, wanneer de resultaten van het booronderzoek bekend zijn.

4.2 Archeologie

Afb. 4. Het noordwestelijke onderzochte deel met proefsleuven van fase 2c.

Grondsporen

Tijdens deze fase van het onderzoek zijn 7 werkputten aangelegd. Wegen, nog aanwezige opstallen, vervuilingsspots en een net gegraven wegcunet beperkten de te onderzoeken oppervlakte. Voorts werd duidelijk dat een groot gebied de functie zal krijgen van waterpartij. Aangezien er archeologische resten aanwezig zijn, werd gevraagd deze waterpartij voor te graven.

Werkput 2

Werkput 2 betreft de zuidelijke NO-ZW gerichte sleuf in het plangebied (afb.3). Het vlak is direct onder de bouwvoor aangelegd. In de werkput 2 (2m x 150m) is alleen een greppel waargenomen uit de Nieuwe Tijd. Uit de profielopnames bleek dat hier geen oude bodems aanwezig zijn. Er zijn geen vondsten gedaan.

Afb. 5 Bodemopbouw ter hoogte van werkput 2

Werkputten 1, 3-7

In werkput 1, de noordelijk NO-ZW gerichte sleuf (2m x 140 m) zijn drie greppels waargenomen. De oriëntatie van de greppels is noo-zww. Tevens zijn hier incidenteel bodems aanwezig, met name in het midden van de werkput, ten noorden van de greppels. De bodem bestaat uit een zeer vaag ontwikkelde sterk ca. 15 cm dikke laag zandige klei, met onderin een 2-4 cm dik humeus kleibandje. Uit dit bodempakketje is een Romeinse randscherf en een stuk tuf geborgen, ter hoogte van spoor 5. Uit een van de greppels, S4, zijn enkele scherfjes

handgevormd aardewerk afkomstig. De greppels zijn opgevuld met sterk zandig materiaal en schelp. De bodem bestaat hier uit sterk zandige klei. De aanwezigheid van deze sporen heeft er toe geleid dat er meerdere putten ten noorden van werkput 1 zijn aangelegd ter toetsing op aanwezigheid van archeologische sporen (wp 3 t/m 6). Vooral in de dwarsseuven putten 5 en 6 zijn sporen aangetroffen. Het betreft naast greppels een akker. De akker is geploegd in vermoedelijk één ploeggang, althans de ploegvoren liggen fraai evenwijdig aan elkaar. De oriëntatie hiervan is gericht op de aangetroffen greppels. De bodem en een deel van de akker bleken het fraaist geconserveerd in werkput 5. Hier is een profielopname gedaan en een pollenbak geslagen. Verder vondstmateriaal ontbreekt, zodat een datering van de akker niet gegeven kan worden. Op basis van de overspoelingen in het profiel kan verwacht worden dat deze ofwel Romeins is, ofwel middeleeuws.

Afb. 6. Rechts op de linkerfoto een nww-zoo georiënteerde greppel in werkput 2, rechterfoto de akker.

Afb. 7. Bodemvorming in werkput 2 onder een opgespoeld pakket sterk zandige klei, profielopname.

Afb. 8. Profielopname met pollenbak en akkersporen.

Als laatste is werkput 7 aangelegd, het voorgraven van een waterpartij. De put was 4m breed en 33 m lang. Het op dat moment bestaande beeld van de locatie werd bevestigd. Over een grotere oppervlakte konden de sporen van de akker worden opgetekend. Hier bleek dat meerdere greppels aanwezig zijn in dezelfde oriëntatie als de ploegsporen. Onderzoek naar de greppels heeft opgeleverd dat deze slechts een twintigtal tot dertigtal cm diep zijn.

Interpretatie

De interpretatie van dit geheel is dat er een akkercomplex aanwezig is. Dit akkercomplex bestaat uit smalle bewerkte stroken land, afgewisseld met greppels. Gezien de nabijheid van enkele Romeinse vindplaatsen/vondstmeldingen is het voorstelbaar dat de akkers in de Romeinse tijd gedateerd kunnen worden. Tegelijkertijd is het voorstelbaar dat de grond bewerkt is na de ontginning van het gebied in de 10^e eeuw. Er is nauwelijks vondstmateriaal voorhanden voor een goede datering. De datering kan mogelijk verder onderzocht worden indien de inhoud van de pollenbak dit mogelijk maakt.

Advies

Er zijn geen resten van bewoning aangetroffen. Er zijn wel resten van activiteit aangetroffen. Op basis van de resultaten zal in een definitief rapport voorgesteld worden de met proefsleuven onderzochte zone vrij te geven voor verdere ontwikkeling (afb.9).

Afb. 9. Onderzocht gebied door proefsleuven en boringen. Groen: advies vrijgave.

5 Beoordeling vondsten

Tijdens het onderzoek zijn 5 vondsten onder 5 vondstnummers geadmistreerd : aardewerk, steen en een pollenbak. Het aardewerk betreft scherfjes handgevormd aardewerk met plantaardige magering. Dit is vermoedelijk afkomstig uit de Romeinse tijd. Tevens is een randscherf aanwezig van een Holwerda 140-142 voorraadpot. Het steen bestaat uit enkele brokken vesiculaire lava, tufsteen. Het materiaal zal uitgewerkt worden.

6 Recapitulatie vraag- en doelstelling en vraagstellingen PvE

De vragen uit het PvE zullen in de definitieve versie (na gereedkomen booronderzoek) gerecapituleerd worden.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Tijd in jaren	
Nieuwe tijd		1500 - heden
Nieuwe tijd C	1850 - heden	
Nieuwe tijd B	1650 - 1850 na Chr.	
Nieuwe tijd A	1500 - 1650 na Chr.	
Middeleeuwen:		450 - 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen B / Late Middeleeuwen	1250 - 1500 na Chr.	
Late Middeleeuwen A / Volle Middeleeuwen	1050 - 1250 na Chr.	
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.	
Romeinse tijd:		12 voor Chr. - 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	270 - 450 na Chr.	
Midden-Romeinse tijd	70 - 270 na Chr.	
Vroeg-Romeinse tijd	12 voor Chr. - 70 na Chr.	
IJzertijd:		800 - 12 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 12 voor Chr.	
Midden-IJzertijd	500 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 500 voor Chr.	

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

7 OPGAVE TE DEPONEREN VONDSTMATERIAAL:

Volgt in definitieve versie

PARAAF SENIOR ARCHEOLOOG of SPECIALIST:

E. Blom

Literatuur

Kort, J.W. de & Y. Raczynski-Henk, 2008: Plangebied Honderdland, vindplaats 1: een ontginningsboerderij uit de 10^e eeuw te Maasdijk, gemeente Westland, een definitief archeologisch onderzoek (opgraving). *RAAPrapport* 1465.

Verniers, L.P., 2016: *Programma van Eisen, Honderdland, fase 2B en 2C Proefsleuvenonderzoeken Boringen*. PvE nr 4170824/15-030, goedgekeurd 21-01-2016.